

Mere kampagnejournalistik, tak

”Det værste er når det sker til en privat familiesammenkomst. Når nogle fra ens nære familie højlydt giver udtryk for deres ringeagt overfor de ansatte på plejehjemmene, gør det rigtig ondt”.

Hendes kollegaer, der nikkede, blev tavse og rettede deres tomme blik ned i bordpladen vi sad ved.

De havde intenst og koncentreret talt i næsten 2 timer om den kvinde på 76 år, der netop var afgået ved døden. De havde talt om hvordan den tidligere så sirlige og flotte kvinde i takt med sin hurtigt accelererende demenssygdom havde forandret sig. Nogle havde i løbet af snakken haft tårer i øjenkrogen, nogle en klump i halsen, alle var indimellem tungt og stilfærdigt berørte.

I 2 år nåede fru Jensen at bo på plejehjemmet. Hendes bundløse angst og desperation kom ikke kun til udtryk i fortvivlet gråd. Fru Jensen var jævnligt aggressiv og råbende og gjorde udfald mod de andre beboere, mod ægtefællen og de ansatte. Specielt når medarbejderne – i embeds medfør, af omsorgsfulde grunde, af hensynet til fru Jensens værdighed – skulle vaske hende og hjælpe hende med den personlige pleje.

Fru Jensen lærte aldrig at tåle denne krænkelse af sin intimsfære. Hun råbte og skreg – også når ægtefællen forsøgte sig. Næsten hver gang. De fleste medarbejdere havde oplevet at blive råbt af, spyttet på, slået på og kradset.

Særligt fru Jensens kontaktperson, der i samtalen viste sine ar på underarmen fra fru Jensens negle, havde brug for at snakke og lytte. Da hun skulle på ferie vidste hun fru Jensen lå på det sidste, så hun gik ind til hende mens hun fredeligt hvilede sig og sagde stilfærdigt farvel. Hun bad om at blive ringet op i sit sommerhus når fru Jensen gik bort, for, som hun sagde, ”hun er alligevel et eller andet sted i mine tanker”.

Nu var fru Jensen død og medarbejderne havde brug for at snakke om hele forløbet, hvad det havde gjort ved dem, og hvordan de kunne bistå ægtemanden, der stadig kom i huset. De vidste godt de aldrig ville glemme fru Jensen, men hendes tragedie var krøbet for langt ind under huden på alle. De skulle afslutte forløbet og se at komme videre med deres arbejde. Der bor og lever over tyve andre syge ældre mennesker på institutionen og alle har brug for medarbejdernes omsorg.

Det var ved afslutningen på dette mentale oprydningsarbejde, at kontaktpersonen sagde de ord, som denne kronik er indledt med. Hun havde dagen forinden læst en avis hvor medarbejderne i ældresektoren endnu engang blev udsat for forhånende omtale, og hun fortsatte med at sukke over hvor slemt det er, når disse giftigheder finder vej helt ind i de nære relationer.

Det kan jo ikke nytte noget at bebrejde de hårdtarbejdende og dygtige journalister, at deres arbejde har utilsigtede konsekvenser. Journalisternes formentlig retskafne og afbalancerede afsløringer af fejl, mangler og kritisable forhold, er en del af deres fornemme opgave. At negative og generaliserende domme mod grupper af mennesker efterfølgende rejser sig som en frådende bølge i folkehavet, kan de ikke gøres ansvarlige for.

Hvis en eller anden alligevel mener, at *den* utilsigtede konsekvens må der rettes op på – at en anden historie trænger til at komme frem, så kommer der her en drejebog. Enhver journalist, ethvert medie, enhver avis kan kopiere den kvit og frit.

Dag 1:

Start kampagnen med at interviewe nogle pleje –og omsorgspersoner, der fortæller om hvor ofte de føler sig fysisk trætte og udmattede efter arbejdsdagen, hvordan arbejdet påvirker privatlivet, hvor ofte de, på det mentale plan, tager ”noget med hjem”. Fortæl måske også historier om hvordan mange ansatte ordner praktiske ting for de ældre i deres fritid eller ferier.

Afslut kampagnens start med *dagens dramatiske vinkel*: en eller flere historier om medarbejdere, der fx trods egen kræftsygdom, død i den nærmeste familie eller andre alvorlige genvordigheder, alligevel går på arbejde og yder strålende omsorg for syge gamle mennesker. Også til døende ældre mennesker.

Dag2:

Få fat i nogle pårørende der kan berette om hvordan de kuldsejlede og fortvivlede har modtaget en hjælp, omsorg og støtte fra gode medarbejdere, der har ydet dem langt mere bistand end de egentlig kunne forvente. Lad også nogle medarbejdere fortælle om hvordan pårørendes magtesløshed og sorg kan være svær at håndtere, og hvordan denne opgave nogle gange får medarbejdernes psykiske forsvar til at krakelere.

Dagens drama: Historien om en eller flere medarbejdere, der har været tæt på sammenbruddets rand efter trusler og chikane fra desperate pårørende. Da medarbejderne skal og vil værne om deres tavshedspligt, skal journalisten respektere dette og tilbyde fuld anonymisering.

Dag 3:

Med journalistisk dygtighed kan opgaven på kampagnens 3. dag løses; at give en fornemmelse for hvor mange vanskelige medicinske, etiske, juridiske og psykologiske opgaver plejearbejdet indeholder. Lad denne kampagnedag være et kalejdoskopisk panorama af de ansattes opgaver.

Fortæl fx om den ofte vanskelige opgave, der består i at etablere en tilfredsstillende dagligdag for mennesker med nedsat mental kapacitet, fx demente mennesker. Fortæl om de mange kroniske, smertefulde og livstruende sygdomme plejehjemsmedarbejderen *samtidig* skal forholde sig til.

Beret i det hele taget om de mange vidt forskellige former for kontakt mellem medarbejderne og beboerne. Fortæl med andre ord om dagligdagens udfordringer på et gennemsnitligt plejehjem.

Slut *på dramatisk vis* af med at fortælle om de etiske, juridiske og psykologiske dilemmaer der opstår, når fx en dement person med opbydelsen af alle sine smuldrende, tilbageværende kræfter forsvarer sin ret til selvbestemmelse, og derfor nægter at modtage den hjælp, som alle andre kan se, at han trænger til.

Dag 4:

De plejhjemsansatte medarbejdere er "forgængelighedens forvaltere". Fortæl om hvor mange mennesker der hvert år dør på vore plejehjem og fortæl konkrete historier hvordan det ind imellem påvirker medarbejderne. For eksempel når døden indtræffer pludselig og uventet, når døden sker på en stærkt ubehagelig måde eller når der er mange der dør indenfor en kort tidsperiode.

Få nogle medarbejdere til at fortælle om dengang de første gang skulle gøre en af deres afdøde beboere i stand, eller hvordan de husker episoder, der ligger mange, mange år tilbage i tiden.

Dagens drama? Her kan journalisten vælge mellem et utal af muligheder, men de mest dramatiske må de hellere lade ligge – dem er der ikke mange der vil bryde sig om at høre!

Dag 5:

Her skal den journalistiske kampagne afsluttes på en effektiv måde. Lav en historie om en plejhjemsbeboer der er glad for sit plejehjem og lykkelig for de ansattes hjælp og venlighed. Fortæl om en beboer der fik et nyt liv efter den hjælp hun modtog på plejhjemmet og glem ikke de taknemmelige pårørendes lovord. Rapportér fra fester, udflugter, musik, sang og bægerklang.

Glem ikke at foretage nogle afsluttende interviews med medarbejdere, der er glade og stolte over deres arbejde og som kan fortælle om hvordan de personligt og menneskeligt har udviklet sig i det arbejde, som de anser for at være usædvanligt meningsfuldt.

Brug for min skyld gerne alle forhånden stående virkemidler; farver, store ord, musik, leg med lys og skygge. Alt er tilladt for at servere kampagnens budskab:

De ansatte i den danske ældresektor yder en fortjenstfuld og beundringsværdig indsats. De fortjener anerkendelse for deres gerning. De fortjener omgivelsernes respekt.

Historierne er der. Tag dem op. Bare for balancens skyld.